

تحلیل
واژگان چندمعنایی

www.ketab.ir

یاسین پور علم

سرشناسه : پورعلی، یاسین، ۱۳۶۴ -

عنوان قراردادی : نهج البلاغه، برگزیده، شرح

عنوان و نام پدیدآور : تحلیل واژگان چندمعنایی نهج البلاغه / یاسین پورعلی؛ ویراستار سعید رضا علی عسگری.

مشخصات نشر : قم: موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری : ۱۲۰ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۷-۱۶۴-۶

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۱۶] - ۱۲۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- واژگان

موضوع : Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Vocabulary

موضوع : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- نقد و تفسیر

موضوع : Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Criticism and interpretation

موضوع : زبان عربی -- چندمعنایی

Arabic language -- Polysemy

شناسه افزوده : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه، برگزیده، شرح

شناسه افزوده : Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah

رده بندی کنگره : ۲۳۸/۰۶

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۵۱۵

شماره کتابشناسی ملی : ۸۵۵۰۱۸۶

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

محل پخش

دفتر مرکزی: قم، میدان شهدا، خیابان معلم، پلاک ۱۲۵ تلفن: ۰۲۵ ۳۷۷۴۰۵۲۳

فاکس: ۰۲۵ ۳۷۷۴۰۵۷۱ / ص. پ ۴۴۶۸ / ۳۷۱۸۵

نمایشگاه دائمی علوم حدیث (قم، خیابان معلم) مجتمع ناشران، طبقه همکف پلاک ۲۹ تلفن: ۰۲۵ ۳۷۷۴۰۵۴۵

شهری، حرم حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) صحن کاشانی تلفن: ۵۵۹۵۲۸۶۲

فهرست مطالب

مقدمه.....	۹
------------	---

بخش اول: کلیات و مفاهیم

فصل اول: کلیات.....	۱۷
فصل دوم: مفاهیم.....	۲۰
۱. چندمعنایی.....	۲۰
۲. مشترک لفظی.....	۲۱
۳. شکل صرفی.....	۲۲
۴. حروف معانی.....	۲۳
۵. حقیقت و مجاز.....	۲۴
فصل سوم: قواعد تحلیل واژگان چند معنایی.....	۲۵
۱. دلالت سیاقیه.....	۲۵
۲. اصول کلامی.....	۲۹
۳. تجمیع قرائن.....	۳۲
تاثیر مبحث اصولی «استعمال یک لفظ در چند معنا در استعمال واحد».....	۳۳

بخش دوم: گونه‌شناسی واژگان چند معنایی

مقدمه.....	۳۹
فصل اول: حروف معانی.....	۴۰
اشاره.....	۴۰
۱. تحلیل باء «بتضییع» در عبارت «أَدْبِلَ الْحَقُّ مِنْهُ بِتَضْيِيعِ الْجِهَادِ».....	۴۰
۲. تحلیل باء «بذنبه» در عبارت «الْمُحْتَبَسُ فِيهَا بِذَنْبِهِ».....	۴۱
۳. تحلیل باء «بقلب» در عبارت «وَالْتَبَسَتْ بِقَلْبِ النَّاطِرِ».....	۴۱
۴. تحلیل باء «بههم» در عبارت «فَرَكَبَ بِهِمُ الرُّلَلُ».....	۴۲

- ۴۲ ۵. تحلیل لام «لوقت» در عبارت «صَلُّوْا لِقَوْلِهِ»
- ۴۴ فصل دوم: حقیقت و مجاز
- ۴۴ اشاره
- ۴۴ ۱. تحلیل عبارت «أَرْضُكُمْ قَرِيبَةٌ مِنَ الْمَاءِ بَعِيدَةٌ مِنَ السَّمَاءِ»
- ۴۵ ۲. تحلیل عبارت «اضْطَبَّهَا صَائِبَهَا»
- ۴۵ ۳. تحلیل عبارت «تَزُولُ الْجِبَالُ وَلَا تَزُلُ»
- ۴۶ ۴. تحلیل عبارت «تُتَمَدِّينَ مَدَّ الْأَدِيمِ»
- ۴۷ ۵. تحلیل عبارت «حُكِمَ اللَّهُ أَنْتَظِرُ فَيْكُمْ»
- ۴۸ ۶. تحلیل عبارت «حَيَاتِ صُمَّ»
- ۴۸ ۷. تحلیل عبارت «سُعِلَ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ أَمَامَهُ»
- ۴۹ ۸. تحلیل عبارت «عَزَبَ زَائِي أَمْرِي تَخَلَّفَ عَنِّي»
- ۴۹ ۹. تحلیل عبارت «فَلَا ظَفِرَتْ يَدُ الْبَانِعِ»
- ۵۰ ۱۰. تحلیل عبارت «لَا أَبَا لَكُمْ»
- ۵۱ ۱۱. تحلیل عبارت «مَنْ قَلُوبُهُمْ»
- ۵۱ ۱۲. تحلیل عبارت «مُنِعَ الْبَصْفِ»
- ۵۳ فصل سوم: شکل صرفی
- ۵۳ اشاره
- ۵۳ ۱. تحلیل واژه «اشراک»
- ۵۳ ۲. تحلیل واژه «توأم»
- ۵۴ ۳. تحلیل واژه «جرجره»
- ۵۵ ۴. تحلیل واژه «حانک»
- ۵۶ ۵. تحلیل واژه «قرائن»
- ۵۶ ۶ و ۷. تحلیل واژه های «مقدمه» و «ملطاط»
- ۵۷ ۸. تحلیل واژه «منقلب»
- ۵۸ فصل چهارم: مشترک لفظی
- ۵۸ اشاره
- ۵۸ ۱. تحلیل واژه «إِذْ»
- ۵۹ ۲. تحلیل واژه «استرجاع»
- ۵۹ ۳. تحلیل واژه «إمرته»
- ۶۰ ۴. تحلیل واژه «حسنان»
- ۶۰ ۵. تحلیل واژه «عقظه»

مقدمه

مطابق فرمایش امیر مؤمنان علیه السلام رزق و روزی بر دو قسم است، گاه انسان پی روزی می‌رود و گاه روزی به دنبال انسان است.^۱ از آن روزی‌هایی که به دنبال بنده افتاد و خدا مقدر کرد، آشنایی با نهج البلاغه است. دوره نوجوانی توسط رفیق بزرگوار آقای علی تبریزی در دارالتحقیق شهید مطهری در کلاس آقای خانی شرکت کردم بعدها در دوره دبیرستان با استاد کریم ارسلانی آشنا شدم و در کلاس‌های ایشان از جمله نهج البلاغه شرکت کردم که الحق ایشان از ذخایر الهی در تبریز هستند و چه بسیار افرادی که با نفس پاکیزه و بیان عالی ایشان با راه خدا آشنا شدند. آشنایی بنده در تبریز با استاد بزرگوار مرحوم میرزا عمران علیزاده به نزدیکی و آشنایی با نهج البلاغه افزود. مرحوم میرزا عمران علیزاده فهم بسیار منضبط از معارف علوی و بیان بی نظیری داشتند. استاد عالیقدر حاج میرزا ابراهیم وثوقی به مناسبتی درباره بیان خوب استاد علیزاده فرمود: اگر کسی در درس میرزا عمران علیزاده شرکت کند و درس را نفهمد، باید از حوزه برود، چون بسیار بیان ساده و روانی داشت و مطالب را به نحوی بیان می‌کرد که همه فهم بود. ایشان از زمره امام جماعت‌هایی بود که مسجدشان عطر و بوی مسجد پیامبر داشت، زیرا مطالب علمی، قوت غالب مسجد بود. ایشان علاوه بر کلاس نهج البلاغه که در خانه برای ما برگزار می‌کرد، در مسجد میدان مقصودیه، مسجد امام مجتبی علیه السلام خیابان تربیت و مسجد شصت ستون بازار نیز به تدریس معارف الهی و نهج البلاغه می‌پرداخت.

۱. وَاعْلَمَ يَا بُنَيَّ أَنَّ الرِّزْقَ رِزْقَانِ رِزْقٌ تَطْلُبُهُ وَرِزْقٌ يَطْلُبُكَ فَإِنْ أَنْتَ لَمْ تَأْتِهِ أَنْتَ؛ پسر! آگاه باش رزق دو نوع است: رزقی که تو آن را می‌جویی، و رزقی که آن تو را می‌جوید، و اگر تو به او نرسی او به تو می‌رسد. نهج